

Голоси Піднебесної

Людмила Скирда

I

Вірші, присвячені весняним півоніям

I. "О, кущ півоній під моїм вікном..."

О, кущ півоній під моїм вікном
У прохолодних, дощових краплинах.
Пелюстки сніжні схожі на пір'їни,
Уквітчані смарагдовим зелом.

О, кущ півоній, ніжності крилом
Все втихомирить — суперечки, кпини,
Мов марево, безплотний, безневинний,
Він стане благодаті джерелом.

За ніч змінився світ. Поглянь довкруг:
Пейзаж з вікна впізнати неможливо.
Розцвів клематіс, облетіла слива,

І зав'язь позбивало з диких груш.
"Змінився світ?" — здивовано питаю.
"Змінилась ти!" — луна відповідає.

II. "У холі будинку..."

У холі будинку
На тлі золотої ширми
Ваза з півоніями,
Подібними до рожевих фламінго.
Ніжні пухнасті квіти
З чарівним ароматом.
Вони проводжають
Й зустрічають мене щоденно,
Огортаючи шлейфом духмяності,
Ніби захищають від буденної прози.
А хіба не те саме

Робить справжня поезія?

ІІІ. "Лоян потопає в божественних квітах..."

Лоян потопає в божественних квітах —
Це царство півоній несамовитих,
Це військо духмяне краси на сторожі.
Улюблені квіти! Улюбленці Божі!

ІV. "Цей вірш про півонію..."

Цей вірш про півонію
Ніжну, пухнасту,
Таку і в Китаї
Зустрінеш нечасто.

Рожеві пелюстки,
Смарагдові стебла
І посмішка тиха,
І погляд у небо.

Неначе принцеса
У перлах і шатах.
В ній ніжності стільки
І стільки принади,

Що кожного ранку,
Проходячи поряд,
Я дякую Господу,
Дякую зорям.

Дощ у липні — це радість

І. "Які дощі, які дощі розкішні..."

Які дощі, які дощі розкішні
Упали на самшит, троянди, вишні.
Омили світ від пилу і від чаду.
Ця свіжа, ця неждана прохолода,
Неначе фея повернула вроду
Прив'ялим квітам і нічному саду.

II. "Ти кажеш: "Дощі налякали футянь..."

Ти кажеш: "Дощі налякали футянь".
І, справді, він нас обминає.
Кінчається липень,
Спустила Дундань,
А спеки і досі немає.
І я одягаю від Prada шифон
Й сандалі легкі Ferragamo.
Ходімо в Бейхай —
Це не парк, це фантом,
В світі нерозгадані брама.
І наш променад
Вздовж озер і алей
Не зна ні початку, ні краю.
Повільне кружляння,
Політ в емпірей
Чи може дорога до раю.

III. "Будем слухати небо і ніч..."

Будем слухати небо і ніч,
Кущ жоржини і сутінки дому,
Допоможем дощу молодому,
Що до нас посилає свій клич.

Хай проллється між стебел і віт,
Хай промовить гроза своє слово,
Хай душа вирушає на лови
Див земних. О над світом політ!

Як перлинна дощу чистота
Огорта твоє рідне обличчя,
Як природа говорить велично,
Нас в щасливих дітей оберта.

Злива музики лине навстріч.
Як звучить незбагненно й крилато
Ця стежина у зарості м'яти!
Будем слухати небо і ніч...

IV. "Життя наповнене життям..."

Життя наповнене життям,
А значить Божим Світлом.
Оце і є гармонія —
Ти поряд. Ранок. Літо.

Вночі був дощ. Він шелестів,
Неначе ліс травневий.
Дощі ідуть вже десять днів
На квіти і дерева.

Мов помолодшала земля,
Так мудро й своєчасно —
Життя наповнилось життям,
Яке ж воно прекрасне!

Сонети, присвячені цвітінню гуйхуа у вересні

I. "І знову аромати гуйхуа..."

І знову аромати гуйхуа
Наповнили нічні алеї саду,
Неначе сад зітхнув духмяно й радо,
Казковий сад у місті Цінхуа.

Так, надійшла вже осені пора,
А гуйхуа — це золота окраса,
(Але, на жаль, така короткочасна),
Осінніх днів, ще сповнених тепла.

Я думаю: як мудро у природі
Все поєдналось — зацвіта на Сході
Летюче диво — древо гуйхуа,

На Півночі ж вже пада сніг добрячий,
На Заході ще літні дні гарячі,
Ну а на Півдні — в розпалі весна!

II. "Дивись, дивись — ця квітка непомітна..."

Дивись, дивись — ця квітка непомітна
Дарує нам блаженства світлі миті,
(Що ніби линуць із небес, з блакиті),
І осипає душу ніжним квітом.

Цей аромат нікому не підзвітний
Летить над світом доки сил летіти.
Ось квіт опав і ніби голі віти,
Але душа вже знає запах рідний.

Господь дарує нам буття безцінне.
У нім духмяні квіти, смак ожини,
Високе небо і земля бездонна.

І гуйхуа — це справді райське древо.
На ньому птах оранжево-рожевий,
Над ними сонця золота корона.

Вірші, присвячені моїм улюбленим цикадам

I. "Сьогодні ташу, 23-є липня..."

Сьогодні ташу, 23-є липня.
Я прокидаюсь і від сонця сліпну —
Таки велика спека надійшла.
Сад повен світляків. Земля волога.
Підуть дощі — небесна допомога.
За ними осінь — золота пора.
Не чути голосів дитячих зранку,
Опущені і жалюзі, й фіранки,
В басейні ні душі, хоч 36
За Цельсієм. І сад пашить мов домна.
Я так люблю це видиво фантомне,
Коли пливе в повітрі сірий міст
З важчущого граніту. Ця пора
Нагадує мені Grand Opera,
Бо хор цикад
Яке могутнє форте!)
Звучить щодня чимдужче й неповторно.

II. "Цикади — це радість..."

Цикади — це радість,
Це серпень мажорний.
Це форте природи,
Легке й неповторне!

Це море енергій,
Вібрацій, емоцій.
Та, врешті, ніхто
Не пояснить нам, що це!

III. "Із ранку до ночі..."

Із ранку до ночі
Триває це свято —
Співають цикади,
Співають цикади.

IV "Ці фіалкові небеса..."

Ці фіалкові небеса
Чужого міста над водою.
Верби розплетена коса
І ніжний аромат левкоїв,

І цей щоденний променад
Алеями старого саду
Під музику нічних цикад,
В обіймах злагоди і ладу

Мені насняться знов і знов.
О, літній сон, о, сон безцінний.
Звільняюсь від земних заков,
Лечу над вежами Пекіна.

V "І знову цикади озвались до мене..."

І знову цикади озвались до мене,
Цей голос правічний,
Це дійство шалене,

Садок надвечірній,

Нам добре удвох,
Бо з нами це небо високе і Бог.

Це срібне сюрчання,
Це мантри дерев,
Це спів потаємний русалок і мев.

VI. "Симфонія літа — це хори цикад..."

Симфонія літа — це хори цикад.
Не чула ніколи подібних рулад.
Це щось надпотужне, це щось потойбічне
Енергія космосу диха в обличчя.

І ти резонуєш з природою й небом,
І ти відчуваєш в польоті потребу,
І ти розумієш — ніщо нас не спинить.
Все ближче до Бога сягає людина.

VII. "Сьогодні цикади звучать за порогом..."

Сьогодні цикади звучать за порогом,
Неначе струна поміж нами і Богом.

VIII. "Це літо в Пекіні було фантастичним..."

Це літо в Пекіні було фантастичним.
Цикади включались, мов струм електричний.
І зранку до ночі звучали ці хори.
Лише у мажорі, ні краплі мінору.

IX. "На садовій стежині..."

На садовій стежині
Мертва цикада.
Відспівала...

X. "Що за дивна доля у цикад..."

Що за дивна доля у цикад —
Невидимий хор, повна анонімність,

Відчайдушний альтруїзм!

Роздуми про диво троянд на землі

I. "Вродливий елегантний хлопець..."

Вродливий елегантний хлопець
У шовковому костюмі від "Вгіопі"
На один ґудзик,
Як це щойно стало модним
У новому сезоні,
Дарує мені короб із сапфірової парчі,
Повний рисових колобків
У банановому листі і каже:
"Завтра ми будемо згадувати поета,
Якого китайці шанують, мов Бога.
Бо і поети, і Боги — творці. "
"Але Боги час від часу людей
Карають, а поети — ніколи" —
Відповідаю я і раптом відчуваю
П'яний аромат трояндового
Куща, який ніби посміхається
До мене тепло і радісно.
О, травень — час троянд!

II. "Від нашої резиденції до..."

Від нашої резиденції до
Нашого Посольства
Дорога довжиною у 10 км.
Якби я цього не бачила
Щодня на власні очі,
Я б ніколи не повірила,
Що в межах міста
З суворим континентальним кліматом
Можливе подібне диво —
Десять кілометрів трояндових кущів,
Різнокольорових, різних сортів,
Але однаково прекрасних навесні.
Отже, щодня нас зустрічає,
Супроводжує і проводить

Краса невимовної сили.
Ніжність, трепет, радість —
Ось вони поряд.
Здається, протягни руку
З вікна авто,
І зможеш відчутти
Оksamитову лагідність
Чарівних пелюсток.
У травні Пекін потопає у квітах
І ніде в світі в цей час
Такий красі немає аналогів.
О, травень — час троянд!

III. "Вночі він з'являвся нечутно..."

Вночі він з'являвся нечутно
І підлітав до троянди,
Гордої, мов китайська імператриця,
Струнка і строга, вся в жовтому,
Вона видавалась холодною і недосяжною
Та, не обертаючи голови,
Кожною своєю кровинкою знала,
Що він десь поряд,
І завмирала в чеканні.
Метелик опускався так низько,
Що повітря починало тремтіти
У неї на устах, щоках і чолі,
Лоскотало вії,
Ппульсувало між пелюстками.
У відповідь вона огортала його
Ароматом неземної сили.
Квітка і метелик — Інь і Янь —
Апофеоз краси і гармонії.
О, травень — час троянд!

IV. "Троянди скінчили цвітіння своє..."

Троянди скінчили цвітіння своє,
Точніш не цвітіння — палання.
Тепер восени знову сад зацвіте,
Але це вже буде згасання.

Повіють вітри, зникне листя алей
Й надійдуть морози невдовзі.
Та спогад про травень троянд і лілей
Нам так допоможе в дорозі.

V. "Троянда кольору печалі..."

Троянда кольору печалі
Сьогодні вранці зазвучала.
Троянда сніжна в срібних росах
Спізніла гостя blanka rosa.

Я озирнулася довкола,
За ніч довколо стало голо.
І в цій густій осінній тиші
Звучав троянди голос віщий.

І душу відпустило тіло,
І радість душу охопила.
Сад облетів і змок до нитки,
Та не кінчалось диво квітки.

VI. "Листя двір наш і дім засипало..."

Листя двір наш і дім засипало,
Ти сміявся крізь шибку веранди,
Я останні троянди зрізала,
Дивовижні осінні троянди.

Все складалось на краще. Зима
Проведе з нами курс "летаргії".
Ми забудем троянди осінні,
Допоможе нам біла пітьма.

Час минув і земля у квіту,
Але спогад не кида нас, грішних.
Ти смієшся, щасливий і ніжний.
Я зрізаю троянди в саду.

Як красиво народився Конфуцій

В ніч, коли народився Конфуцій,
Два синіх дракони злетіли з небес.
За ними дві ясні богині
Спустились на землю.
Вони несли у руках кришталеві
Чаші з небесною росою,
У яких саморуч скупали хлопчика.
У цей час дзвони і труби заграли
Так, що ніхто у світі ніколи не чув
Подібної музики,
З якої, мов з хвиль моря,
Виринув могутній голос
Імператора небес:
"Ця золота дитина буде некоронованим
Царем і досягне величезного,
Досі неznаного поклоніння."
П'ять зірок впали з неба
І стали багатокрапкою
У цій нескінченній долі —
Долі Кундзи.

Думаю про суть буддизму на березі озера Сіху

Якщо причина наших страждань — це
Прив'язаність до грішного світу,
То звільнення від прив'язаності
Автоматично позбавляє страждань.
Але як тоді творити добро,
За яке обіцяна нагорода
В реінкарнаціях,
Коли ти не маєш прив'язаності,
Коли для тебе це не має значення?
Чи може я чогось не розумію?

Думаю про питання, на які немає відповіді

Вмираючи, імператор Лю Бей
Заповідав своєму синові Лю Ченю:
"Не роби зла навіть невеликого.

Роби добро навіть маленьке."
Ця мудра істина долетіла до нас
З далеких давен.
Але, на жаль, так і стала
Моральним імперативом.
Чому? Запитую я
Та не чекаю на відповідь.

Людство завжди буде шукати істину

Сьогодні всі вивчають "Йога сутру",
Прадавні книгу і бездонно мудру.
Тікають в медитацію, у піст
І практикують мантри і осани
(Як ось мій друг, відомий глобаліст).
Та не збагне ніхто пророчий зміст
Тієї сили, що керує нами.

Критикувати імператора було звичною справою

"Щоденники Дії і Відпочинку",
Розпочаті в епоху династії Хань,
По суті стали унікальною хронікою
Життя імператора Дай Цзуна.
Щовечора імператорський критик Чжу Суйжань
Сідав до столу і ретельно записував
Усі подробиці чергового дня,
Прожитого імператором.
Одного разу імператор поцікавився:
"А мої помилки теж стануть
Здобутком історії?"
"Інакше і бути не може,
Адже моя посада зобов'язує
Мене фіксувати ваш кожний
Хибний крок і аналізувати
Усі ваші промахи."
"Для чого ти це робиш,
Хіба це комусь цікаво?"
"О, так, адже ваші помилки —
Це найкраща школа
Для ваших нащадків."

Імператор навчав своїх міністрів

"Перший принцип царювання, —
Сказав Дай Цзун,
Звертаючись до своїх міністрів, —
Це збереження народу.
Цар, який експлуатує народ
На користь свого блага,
Нагадує людину, що відрізає
Шматок за шматком зі своїх стегон,
Аби прогодуватись.
За всіх обставин —
Ганебна смерть чекає на нього."

Прагнення до гармонії — між почуттями і мудрістю

Учитель сказав:
"Очищення душі відбувається
Через звільнення від заков
Заздрості, ревнощів,
Ненависті і скнарості."
"А що ж далі?" —
Спитав Лю Хуейнен.
"А далі ти будеш
Піклуватися про старших
І допомагати бідним
Так легко, ніби дихаєш,
Адже ти станеш вільним."

Це повинен знати кожний

Учитель сказав: "Той, хто прагне
Легкого і розкішного життя,
Не розуміє, що, по суті,
Він прагне свого нещастя."

Про вічну тему добра і зла на землі

Учитель сказав:
"Протиставляти зло злу,
Ненавість — ненависті,

Насильство — насильству —
Це значить йти дуже
Старим шляхом, який
І досі не привів людство
До якихось здобутків
У сфері моралі.
Треба раз і назавжди зрозуміти:
Тільки Добро перемагає Зло.
Отож, слід спиратись лише
На духовні сили світла,
А не на темні сили жорстокості.
Киньте камінь угору —
Чим вище він летить,
Тим слабша його сила.
Киньте камінь з гори —
Чим довше він летить,
Тим швидшою і міцнішою
Стає його сила.
Отак і сила добра.
У чому секрет?
Зло всесильне на початку
І безсиле в кінці.
Добро ж слабке на початку
І всесильне в кінці.
Тому — Добро переможе Зло."

Дещо про державне управління з позицій даосизму

Учитель сказав: "Мати державу
І правити народом, залучаючи
До правління тих, кого народ ненавидить,
Це помилка — найбільша з можливих.
Якщо ж заохочення занадто великі, то держава
Неодмінно біднішає.
Якщо ж покарання засуворі,
То у державі панує жорстокість.
Якщо держава біднішає і в ній
Панує жорстокість, це значить —
Замість закону в ній править хаос.
Якщо оцей хаос досягає певної межі,
Мова вже йтиме про зраду.

Якщо народ заговорить про зраду —
Значить ворог стоїть на порозі країни.
Якщо ворог стоїть на порозі —
Правитель втрачає свій народ.
Ось чому я кажу, правитель
Може отримати зиск лише
Від гармонії. Це значить —
Правити слід за допомогою
Гуманності, яка неодмінно
Викликає довіру підданих.
Це єдиний вірний шлях
Відносин між верхами і низами.
Хто збагне цей шлях неба і
Цей принцип відносин між людьми —
Буде царювати вічно, адже
Він царює за допомогою справедливості.

Дещо про гармонію духа і тіла з позицій даосизму

Учитель сказав: "Коли з'являється ци,
Зароджується життя;
Коли зароджується життя,
Виникає свідомість;
Коли виникає свідомість,
Спалахує розум;
Коли спалахує розум,
Народжується добродетель;
Коли народжується добродетель,
У світі з'являється злагода і гармонія.
Отже, розум дарує нам гармонію.
Тому не дозволяй, аби речі
Керували твоїми емоціями,
А твої емоції руйнували твоє мислення.
Жени від себе зненависть і злість,
Печаль і сум, дурощі
І безпричинну радість.
Будь врівноваженим і спокійним,
Адже лише спокій може стати
Оселею дао в твоїй душі.
А ще пам'ятай — найкращим
Засобом проти злості є поезія;

Проти печалі — музика;
Проти дуроців — ритуал.
Приборкай свої пристрасті,
Виправ помилки, наповни
Серце спокоем і щастя стане
Твоїм супутником назавжди."

Про п'ять ознак щастя

Учитель сказав:

"Якщо ти будеш жити довго,
Якщо ти будеш при здоров'ї,
Якщо успіх не відвернеться від тебе,
Якщо тобі пощастить розбагатіти,
Якщо мир супроводжуватиме твої дні —
Значить ти проживеш
Щасливе життя."

Про п'ять ознак доброчесності

Учитель сказав:

"Хто ввічливий, тим не гребують,
Хто вільний, той завоює маси,
Хто справді вірить, тому довіряють люди,
Хто ретельний, той досягає успіху,
Хто поблажливий, тому служать з радістю.
Оце і є п'ять ознак доброчесності."

III

"Конфуцій мріяв..."

Конфуцій мріяв
Про державу,
Яка б нагадувала
Велику родину —
Гармонійне існування
У взаємоповазі
Влади і народу,
Старших і молодших,
Багатих і бідних.

А я мрію про державу,
Де бідності не існує взагалі.

"Для благородної людини..."

"Для благородної людини
Головне — обов'язок.
Для безчесної — вигода" —
Так вважав Учитель.
Українці, ви чуєте Конфуція?

"Любов до життя — це ознака старості..."

"Любов до життя — це ознака старості" —
Так говорив Пліній.
А мільярди китайців від мала до велика,
Які милуються щовесни квітами мейхуа,
Вважають інакше.

"Мій друг чудесний..."

Мій друг чудесний,
Славний Гао Ман
Сказав, що старість вже бере у бран,
Життя стає все важчим, важко жити.
Я здивувалась і відповіла:
"Ви маєте натхнення два крила —
Це значить, що не будете старіти!"

"Щасливим бути хочеш..."

Щасливим бути хочеш?
Значить будь!
Все дуже просто.
Це коли заснуть
Тобі так легко,
Ніби той метелик
У тебе біля скроні лапотить.
Це значить — чиста совість!
Отже, мить
Любові і блаженства

Постіль стелить.

"Це зона багатих..."

Це зона багатих,
Це рай у долині.
Змагання "Феррарі" і "Ламборджіні",
Яхтклуби, гольфклуби,
Отелі і віли,
I surfing, i riding,
І ф'южен між ділом.
Пейзаж досконалий. І SPA за порогом.
Скажи мені, де це?
ДАЛЕКО ВІД БОГА.

"Самотніх людей непомітно в Китаї..."

Самотніх людей непомітно в Китаї,
Китайський народ про самотність не знає.
Не можуть китайці бути самотні —
Їх безліч у світі й по світу сьогодні.

"У слов'ян дракон-ворог номер один..."

У слов'ян дракон — ворог номер один.
У китайців дракон — друг номер один.
І що усе це значить?

"Валізи, валізи, валізи, валізи..."

Валізи, валізи, валізи, валізи.
Важкі, дерев'яні, оббиті залізом.
Це дуже надійно і дуже престижно.
Валіза, яку ти купуєш навічно.
Вояж з Vuitton,
Цілий світ на долоні —
Блакитні валізи, валізи червоні.
Заходжу в Hyatt,
Бой везе мій Vuitton,
Цим сказане все —
Це сьогодні Bon ton!

"Кінчається зима..."

Кінчається зима...
Ні снігу, ні тепла...
Непевний час
Важкого переходу.

Але у нас в саду
Вже слива розцвіла —
Це значить, що весна
Іде зі Сходу.

Дивлюсь, не надивлюсь
На квіти мейхуа.
В них ніжності і сили
Божий спалах.

І світиться душа,
І відчува рука —
Енергії добра
Нас привітали.

"Тріпочуть на весняному вітерцеві..."

Тріпочуть на весняному вітерцеві
Білі пелюстки грушевого цвіту.
Це — ніжність.

"У затінку бузку збулася моя мрія..."

У затінку бузку збулася моя мрія.
Я провела тут сеанс аромотерапії.
І мушу вам сказати: пігулки — світ ілюзій.
Посидьте під бузком, що розквіта у лузі.

"Вже канни зацвіли..."

Вже канни зацвіли,
Точніше — спалахнули,
Мов яскраві смолоскипи
Вздвж алеї саду.

Від цієї краси на душі
Ще світліше.

"З мого балкону видно гори..."

З мого балкону видно гори,
Три озера довкола парку.
А далі місто неозоре —
Бульвари, площі, брами, арки...
Цей світ інакшим є щоднини.
Енергії розвою й росту
Обличчя змінюють Пекіну.
Все дуже легко, дуже просто.
Учора був пустир, а завтра
Стоїть фундамент хмарочосу.
У чім секрет — фінанси, мантри?
Все дуже легко, дуже просто.
Або, скажімо, голий берег ріки
За ніч розквітне садом,
Жасмин, магнолії і черрі,
І солов'їнії рулади.
І супроводжує сяйливо
Наші труди, наші змагання
Китайське неповторне диво.
Як гарно жить в зачудуванні!

"Вже осінь на порозі. Осінь вже..."

Вже осінь на порозі. Осінь вже.
І ти мене питаєш: "Та невже
Скінчилось полум'яне літо й канни
Вже відпадали в нашому саду?"
І я тобі всміхаюсь і кажу:
"Скінчилось літо, літо полум'яне."
Вже водяні лілеї у ставку
Прив'яли, наче їх печаль зморила.
І лотосів прекрасних, сніжно-білих
Вже не зустрінеш на своїм шляху
Вздовж тихих вод, каналів і озер.
І вздовж алей все слабший хор цикад
Все меншає розваг, спокус, принад.

Тьмянішають ще вчора сині далі.
Згасає світло у святковій залі.
Так, надійшла пора прощання з літом,
Але в душі нема печалі й сліду,
Попереду чудесна осінь знов
І знову золоті над світом крила,
І знову вибухає творча сила,
І знов натхнення, радість і любов!

"Виходжу на сонячних променів рівень..."

Виходжу на сонячних променів рівень.
Я майже в раю, де ні євро, ні гривен
Тобі не потрібно. Перо і папір,
Перо і папір, і небесний ефір.

IV

Сторінки щоденника 2011 року

СІЧЕНЬ

"20.01. нас запросили на концерт Пекінської опери..."

20.01. нас запросили на концерт Пекінської опери, яка зачарувала мене назавжди.
Акробатика, арії, гонги, барабани і потрясаючі костюми, рівних яким по красі і
винахідливості, мабуть, у світі більш немає. До цього безміру краси звикнуть
неможливо!

Я знову й знову
Бачу дивний сон.
Прекрасна "дань"
З "Peony Pavilion"

ЛЮТИЙ

"У нашому Посольстві 18 лютого..."

У нашому Посольстві 18 лютого відбулась новорічна зустріч друзів України на чолі із
Чень Хаосу, який присвятив мені більшу частину своєї промови, а я прочитала вірші,
йому присвячені. Просто якесь "Золоте сторіччя".

Це так чудесно — дарувати вірші.
А чи існує подарунок більший?

БЕРЕЗЕНЬ

I. "Дружина Міністра закордонних справ Китаю..."

Дружина Міністра закордонних справ Китаю пані Ле Аймей 07.03. організувала виставку фоторобіт дружин послів, акредитованих в КНР. Музей столиці просто сяяв від посмішок численних гостей, лампівнів, прожекторів і чудових світлин.

Китай фантастичний,
Китай незбагнений
З чудових світлин
Промовляє до мене:
"Іди, не спиняйся,
Світ безмежний
Й прекрасний.
Попереду радість,
Попереду щастя. "

II. "Одна за одною презентації моїх книг..."

Одна за одною презентації моїх книг:
28.3. у Пекіні — в університеті політичних наук і права, а 30.03. — у Дзямуси, північному п'ятимільйонному місті на кордоні з Росією. Промови, концерти, квіти, тепло людських сердець. Ніде у світі так не шанують поезію і поетів, як в Китаї.

Не втрачу жодної хвилини,
Всім розповім про Україну.

КВІТЕНЬ

I. "16.04 Клаудія Янг запросила нас..."

16.4. Клаудія Янг запросила нас на свій п'яно концерт у затишному залі Адама Ю на Фінансовій вулиці. І, як завше, прекрасна музика піднесла нас на крилах таланту піаністки чи не до небес.

О,Клаудія, ти прекрасна квітка
У чудесному саду Китайської культури.

Твоя душа — безсмертна партитура.

II. "24.04 вперше Гао Ман показував нам ілюстрації..."

24.4. вперше Гао Ман показував нам ілюстрації до "Мелодій чотирьох сезонів". Я була вражена їх ніжністю, легкістю, світлом. Яка натхненна праця і який великий талант!

Я знову вірш дарую Гао Ману
І славлю його серце полум'яне.

ТРАВЕНЬ

"01.05 відбувся потресаючий концерт..."

01.5. відбувся потресаючий концерт у національному центрі мистецтв "Краса Китаю". Оркестром керував славетний маестро Чен. Це незабутньо!

Славетний диригент,
Мов ластівка весняна.
Натхнений жест
І світові осанна
Звучить у небі
Зорянім Пекіну.
І далі, далі
І не знає спину...

ЧЕРВЕНЬ

"Кількість художніх вернісажів у червні..."

Кількість художніх вернісажів у червні неможливо порахувати. Щодня я отримую все нові і нові запрошення. Щодня я складаю подяку китайський митцям. Нескінченна і могутня хвиля краси!

Заходжу до зали,
Улюблені квіти.
Хотіла б до них
Небеса прихилити.

ЛИПЕНЬ

"09.07 вперше прибула з чоловіком до Монголії..."

09.07. вперше прибула з чоловіком до Монголії на відзначення національного свята цієї країни.

Наадам...Стадіон. Історія у строях.
Сторінки давнини безсмертної, живої!

СЕРПЕНЬ

"Серпень 2011 року був неймовірно цікавий..."

Серпень 2011 року був неймовірно цікавий. Міжнародні концерти та мої інтерв'ю для масмедіа, мов злива відсвіжували життя, наповнювали кожен день красою і змістом. А ще поїздка до Києва.

Я так люблю це праслав'янське місто,
Його сади, його повітря чисте,
Собори златоверхі і Дніпро,
Який тече з минулого в майбутнє.
І юності хвилини незабутні,
І долею дароване добро.

ВЕРЕСЕНЬ

"Відбулась чудесна поїздка..."

Відбулась чудесна поїздка до стародавнього Сіаня, колишньої столиці імперії, де на вершині єдиної у світі алюмінієвої пагоди я давала інтерв'ю CCTV.

На Заході Рим, а на Сході Чаньань*.
Тут люблять баранину їсти з мяньчан**.
Історії славної музика вічна
Тут нас надихає, і манить, і кличе!

* стародавня назва Сіаня

** довга локшина

ЖОВТЕНЬ

"На початку жовтня..."

На початку жовтня відвідали з нашим сином Юрком улюблені нами Цзіньхуа і Ханчжоу. Осінь нас полонила своєю м'якою розкішною красою. А ще селище Багуа

цунь...

Про інь і янь писав ще Лао Цзи.
В цім селищі навряд його читали,
Але віками ревно зберігали
Гармонію. І радість панувала
Серед людей трудящих тут завжди.

ЛИСТОПАД

"Нарешті розпочалась справжня осіння погода..."

Нарешті розпочалась справжня осіння погода. Похолодало, засіріло, подули північні вітри. Все згідно вищим законам.

Я не втомлюсь розважливість вітатъ
І славити гармонії закони.
Я знаю, що святе природи лоно
І лиш вона дарує благодать.

ГРУДЕНЬ

I. "15.12 на борту СА 1209, що взяв курс на древню столицю Сіань..."

15.12. на борту СА 1209, що взяв курс на древню столицю Сіань і досяг максимальної висоти 10 км, я давала автограф китайському геологу і фану поезії Liang Changbao, який в очікуванні посадки читав грудневий номер журналу "Women of China" з моїм інтерв'ю і впізнав мене серед пасажирів.

Ця зустріч у небі,
В захмарних висотах
Залишила слід
Ніби янгольський дотик.

II. "З 26 грудня з нашою донею Олюнею..."

З 26 грудня з нашою донею Олюнею ми перебували у Шеньчжені і Гонконзі, повернулись напередодні Нового року, який весело і радісно зустріли родиною. Це наша сімейна традиція і багатовікова традиція китайського народу. А ще ми всі трое Півні, а Дракон наш найкращий товариш за китайським гороскопом.

Дракон і Фенікс, Фенікс і Дракон.
У цім партнерстві — зоряний закон!

V

Молитва осіннього ранку

Цього ранку, стоячи на місточку
Понад ставком, по якому
Пропливала пара ніби іграшкових качечок,
Я раптом відчула таку любов
До цього затишного і беззахисного світу,
Ніби від однієї мене залежить
Його майбутнє, і я промовила:
"Боже, навчи мене
Туди, де зненависть — нести любов,
Туди, де сумнів — віру,
Туди, де відчай — надію,
Туди, де печаль-радість,
Туди, де пітьма — світло."

Передноворічні роздуми

Троянди під снігом, під снігом троянди,
З'явилась зима на сріблястих пуантах
І світ огорта у мережані пута
Снігів і льодів вже за рік призабутих.

Бери кожущок і вдягай рукавички,
Годуй на балконі замерзлу синичку,
Щоранку сніжок відгортай від порогу —
З'явилась зима, білосніжна і довга.

Під вечір пуер із вишневим варенням,
І місяць на небі неначе на сцені,
І сні новорічні, ялинки, цілунки...
Це час сподівань і казкових дарунків.

Сонет для мами

Матусю рідна, ти все молода...

Ти в серці маєш те, що не зникає —
Любов до пісні і любов до краю,
Який подарував тобі літа.

Оті літа — це скарб, а не біда...
Господь дарує їх лише навзаєм
Тому, хто творить, любить і дерзає,
Тому, хто засіва густі жита.

Пребудь довіку в радості і силі.
Поглянь довкруг — які обличчя милі
Це друзі, діти — це одвічне коло...

Його ніхто не зможе розірвати...
А найдорожчі — Україна й мати
Цвістимуть завжди як весняне поле!

Діалог під зорею Альтаїр

Ця спека, це літо, цей синій круїз...
Це море панамок і море валіз...
Цей теплий сірочко, цей безмір води...
Коктейлі і соки, і джаз довкруги...
За що мені радість неждана оця
У місяць зимовий, у місяць Стрільця.
Шезлонг голубий, лазурова блакить
І голос, що кличе цвісти і любить.
Ти кажеш: "Людуню, дивись — Альтаїр
Під ним присягаюсь в коханні, повір —
Минає життя, час летить все хуткіш,
А наша любов все міцніш і міцніш!
Немає ні дня а ні ночі тепер,
Щоб я не подякував Богу за те,
Що дав мені долю душею рости,
З тобою в цім морі житейським плисти
Тримати за руку, чоло цілувать,
Разом прокидатись, разом засинать
І вірити серцем — вівіки і присно
Любов твоя світла, кохання пречисте!"
Я слухаю голос і теплий, і щирий...
Навіщо слова, мій коханий, єдиний,

Ти — рідний, ти — рідний, ти — рідний — ну що ще...
Немає на світі нічого дорожче
За очі дітей, за дітей голоси,
За щастя у морі житейським плисти
З тобою, мій муже, з тобою, мій світе!
Як сонцем любов'ю твоєю зігріта!

Прогулянка по весняному парку Чаоян

Весна спалахнула, неначе салют...
О, залпи духмяних магнолій!
В цім парку найкращий весняний маршрут
І дуже смачні равіолі.

Тож наш променад вздовж озер і алей
Крізь тиху ранкову прозорість
Дарує снагу (number one привілей)
Для тих, хто не втратив ще совість.

Так, знову весна! І весни аромат
Вертає нам радість і силу.
І цінність життя виростає стократ,
І крила, і крила, і крила!!!

Борюсь з вагою

I. "Щовечора я одягаю..."

Щовечора я одягаю
Японський герметичний костюм чорного кольору,
Вигаданий для тих,
Хто прагне скинути кілька зайвих кілограмів,
І як ніндзя розчиняюсь у темряві саду.
Кілограми блискавично тануть,
А душа співає величальну Людському розуму.

II. "В костюмі від "Карра..."

В костюмі від "Карра",
У кепі від "Polo"
Я пробігаю дванадцять коло.

Сонце зійшло'. Заспівали птахи.
Боже, прости мені, грішній, гріхи.
Ось воно щастя, легке й неозоре,
Ось вона радість погідна, мов поле
Рідне моє, праслов'янське, святе...
Кращого в світі немає ніде!

"good night, beijing" ніколи не постаріє

"Reflector" вірний собі —
Виконує культовий твір,
Який слухали Пекінська Олімпіада,
Дім Народних Зборів
А ще мільярди китайців
В усіх усядах цієї маленької
Планети, що зветься Земля.
І от тепер знову
Звучить знайома мелодія,
Яка вочевидь ніколи не
Стане старомодною,
Бо Пекін завжди молодий.

Прогулянка вздовж San Li Tun

О, літо в Пекині,
Буяння шифонів,
Реклами, плакатів,
Квітучих газонів,
Троянд і лілей,
Й петуній пахучих.
Обвал кольорів,
Мов гроза неминучий.
О, як я люблю
San Li Tun у цю пору:
Красунь дефіле,
Атмосферу мажору,
Зайти В"Let's seefood"
І на літній терасі
"Bazar" погортать —
Що сьогодні на часі?
А потім блукать

Між "Balmain" і "Armani",
Спочить в "3 d 3"
На червонім дивані
І в затишку "Starbucks'у
Випить експресо,
Покладать Wi Fi,
Продивитися пресу,
Знайти своє фото
В китайським журналі,
Купить у букіні Румі й "Гітанджалі",
Згадати Тагора
Незлим тихим словом,
Спитати у Дженні,
Чи сукня готова
І рушить назустріч найближчій людині.
О, як я люблю Оцю пору в Пекіні.

На відкриття ресторану "modo" на San Li Tun

Я твій Вергілій, тож ходім
До ресторану "Modo".
У моднім ресторані цім
Панує смак і врода.
Нам "екоф'южен" подадуть
Два кельнери у чорнім,
Венесуелець шефом тут
І музика мажорна.
І бізнес ланч, скажи чому,
Стає маленьким святом,
Чим зачепили за струну
Ці хлопці і дівчата
Душі моєї? Не скажу.
Та в ресторані "Modo"
Я відчуваю не чужу,
А рідну насолоду.

Подорож у експресі Пекін-Шанхай

Раптово на пекінському вокзалі
Купила я "бестселер" Патанджалі.
Так, "Йога-сутра" нині, мабуть, топ.

І п'ять годин не закривала книжку,
Забула Ганді й навіть Рамакришну.
Це, справді, був в моїм житті nonstop.
Експрес Пекін — Шанхай
Летів, мов птиця.
Та не хотілось у вікно дивитись —
Це щось подібне на ментальний шок.
Все дуже просто, просто і буденно
І в той самий час достоту незбагненне.
Та ось Шанхай і прибуття дзвінок.
Тепер живу і думаю: "Нівроку!
Якщо в тобі є часточка від Бога —
Не кайся у гріхах — пиши вірші.
О, як це легко — відпустить минуле,
Але є карма. Ви про неї чули?
Тож, мабуть, краще, друже, не грішить.

Прогулянка по саду "павільон голубих хвиль"

Цей, найстаріший сад в Сучжоу
Тисячу років тому побудував поет Су Шуньцин.
Природний ландшафт м'яко
Переходить у рукотворний пейзаж.
Тихо, людей майже не чуть,
Угорі наді мною курличуть журавлі
І п'яно пахне осіннє листя під ногами.
Поет мав неабиякий хист
І його ідея нагадати поетичні
Рядки класиків була геніально реалізована,
Бо і сьогодні я відчуваю кожною клітиною
Тисячолітній рімейк і шепочу вірш Лі Бо:
"У плинних водах місяць осінній".

Приєднуюсь до 5000 віршів, вже написаних про Лушань

I. "О, гори Лушань..."

О, гори Лушань,
Вас уже оспівали
Поети у віршах,
Музики в хоралах.

Та я відчуваю:
Цього ще замало.
І знову ловлю
Мить натхнення зухвалу.

О, гори Лушань,
Ви — святиня Китаю.
Ви — образ землі,
Назва їй Піднебесна.

О, "гори і води" —
Їх кожен впізнає.
Вони неповторні,
Єдині, чудесні!

II. "В горах Лушань у школі "Байлудун..."

В горах Лушань у школі "Байлудун"
Колись навчався геній-веселун.
Любив цей світ він і пісні, і вірші,
Та друзів і вино любив найбільше.
Він серпантини ці наче молитву
Напам'ять знав і ніби мову рідну
Беріг їх у своїй душі незгасній.
Ці водограї, ці гірські тумани,
Стрімкі потоки й голубу нірвану
Він зупинив, неначе мить прекрасну.
Вірші Лі Бо гортаю знов і знову —
Любити світ — оце життя основа!

III. "Азалія пахтить скажено..."

Азалія пахтить скажено,
Дурманить квітка навіжено.
Це значить на порозі літо —
Пора бажань несамовитих.

І я рушаю у дорогу,
Яка віншує перемогу.
Дивлюсь на світ, на ліс, на лан
Між незрівнянних гір Лушань.

І розумію — в цьому світі
Бувають незабутні миті.
Це спекле літо, ця вершина
І на вершині Я — ЛЮДИНА.

Ще про одне китайське свято

Таке спекотне літо це,
Таке вродливе.
Дуань у узе, дуань у узе —
Шепоче слива.

А по воді летять човни,
Драconi віщі,
Дуань у узе, дуань у узе —
Це вітер свище.

Хто переліг, а хто програв —
Не в тому справа.
Дуань у узе, дуань у узе —
Правічна слава.

О, море бамбуку у музейній залі

Цей чоловік усе своє життя малює бамбук.
Він досяг нечуваної досконалості
У зображенні листочків і стовбурів,
Колінця вузликів і прожилок, кольорів і відтінків.
Але немає дня, коли б він
Не відкрив для себе щось нове і неznане
У цій загадковій рослині, що на Сході
Стала символом незламної волі.
Щоранку цей чоловік прокидається
В надії отримати нову вість
Про одного з трьох "зимових друзів".
І ця вість прилітає раптом
На крилах пташечки, що сіла перепочити
На бамбукову гілку.
О, море бамбуку у музейній залі —
Гойдаюсь на твоїх хвилях.

I. "Коли ти живеш у Китаї..."

Коли ти живеш у Китаї,
То "гори і води",
"Птахи і квіти"
Потроху стають
Твоєю духовною культурою.
Велич природи
І найбільшу окрасу її —
Метелики, птахи, квіти —
І сьогодні малюють
Більшість китайських митців.
А що ще потрібно людині
Окрім краси цього світу?
Отож, дивись і даруй її людям!
Ви напевно думаєте,
Що це просто...
О, ні. Це величезний труд,
Адже досягнути справжньої
Майстерності можна лише
Завдяки пекельній праці
І доброму серцю.
От живе на світі художник
І все життя малює лише бамбук,
І все життя його мучить
Спрага досконалості.
Бамбук, мейхуа, сосна і півонії,
Хризантеми, клени, іриси і сакури,
Лотоси і знову бамбук, і знову
Мейхуа, і знову півонії,
Але цього разу ще красивіші,
Ще філігранніші, ще вишуканіші,
Ще поетичніші.
Це і є творчість —
Велика загадка і велика нагорода.

II. "У розпалі футяню..."

У розпалі футяню

Я відвідала експозицію
Барокового живопису з Неаполю
У "Beijing World Art Museum",
На якій мене супроводжувала
Юна китаянка на ім'я Сара.
Перше, що впало в око —
Колосальний дисонанс
Між живою, свіжою красою Сари
І потворними образами на картинах.
Я не кажу про сюжети —
Кров, вбивства, хтивість...
Я кажу про інше —
Про бачення світу
На Сході і Заході, між якими прірва.
Тут — птахи і квіти чотирьох сезонів.
Там, морок гріховних пристрастей
Протягом віків і віків.
Коли живеш у Китаї,
Мимоволі стаєш
Рафінованим positivthinking естетом.
Птахи і квіти,
Гори і води, метелики і риби,
А ще вірші, вірші, вірші...
Безкінечне блаженство гармонії,
Коли трепет кленового листочка
Побіля нічного вікна
Видається симфонією світобудови,
Квінтесенцією законів природи і космосу,
Своєрідною філософією буття
В єдності зі світом краси і злагоди.
Моя душа вже не потребує іншого.
О, бароко — прощай.

Болючі роздуми про подвійні стандарти

I. "Що таке історія людства?"

Що таке історія людства?
Це планомірне і запекле
Знищення цивілізацій.
Війни, повстання, революції,

Бунти, міжусобиці —
Це самознищення
Народів і культур.
Як, яким незбагненим чином
І ті, і інші все таки виживають?
Ця порцелянова чаша,
Ніжне й беззахисне
2000 літнє біло-голубе диво,
Розписане з такою
Любов'ю і майстерністю,
Що, здається,
Крізь музейну вітрину
Зігріває тебе.
Жодної тріщинки,
Плями чи щербинки,
Вона справді жива.
Чи не загадка?

II. "Чому у запеклій боротьбі..."

Чому у запеклій боротьбі
Люди із шаленою затятістю
Часто знищують свої ж святині?
Що це — спосіб самоствердження
Чи жертвопринесення,
Вірус дебілізму
Чи слабодушне затьмарення розуму?
Масовий психоз
Чи духовне самогубство,
Демонстративне варварство
Чи неприхований вандалізм?
Дивлюсь на Велику Китайську стіну
У вечірнім сяйві Призахідного сонця.
Вона справді незнищенна!
Чи не загадка?

III. "Коли американці увійшли в Ірак..."

Коли американці увійшли в Ірак,
У перший же день
Було пограбовано Національний музей

З абсолютно безцінними
Скарбами — свідками
Виникнення людської історії
І, зокрема, християнства,
На цій землі.
Чи не задля того,
Аби присвоїти ці скарби
Починалась одна
З найбезглуздіших воєн?
Чому саме культурні реліквії
Стали першими жертвами операції "Буря в пустелі"?
І що воно таке за винахід —
Подвійні стандарти?
Гуманістичні цінності
І цінності ринкові?
Чия правда? Хто переможе?
Чи не загадка?

Вперше відвідую "Today Art Musuem"

На соло вернісажі Бянь Цин
Серед його сріблясто білих полотен.
Що ніби легкі хмаринки
Пливли довкола нас,
Я раптом збагнула суть даосизму:
"ВСЕ З НІЧОГО"

Діалог на вернісажі в "Art Channel Gallery"

Мо І народився в Тибеті,
Він не дуже розуміє mandarin,
Та й, взагалі, дивлячись
На майстра, думаєш, чи є
Потреба в якомусь порозумінні
Зі світом людини,
Яка перебуває чи то на своїй хвилі,
Чи то у повному дзені,
Чи просто у позахмарних висотах.
Чому ця, абсолютно виключена
З реальності людина,
Раптово зробила інсталяції

З промовистим політичним підтекстом?
Чому "The Scenery With Red Color" —
Ці декоративні пейзажі,
Сповнені пристрастного
Протестного смислу —
Сказати важко.
Єдине, що не підлягає
Жодному сумніву —
Так це істинність його таланту.

Вірші, присвячені такій близькій моєму серцю Се Бінсінь

I. "Се Бінсінь, о, Се Бінсінь..."

Се Бінсінь, о, Се Бінсінь —
Це звучить як шелест листя.
А яким був той Пекін?
Де було її обійстя?
Хто її бажав, любив
В тім житті, у тій гонитві?
І для кого її спів
Був подібним до молитви?
О, трояндо давніх літ,
Я гортаю твої вірші,
Кожен мент і кожен міт —
Днів твоїх святих і грішних.

II. "Які різні філософії і творять, і сповідують письменники..."

Які різні філософії і творять, і сповідують письменники. Хтось — філософію смутку, хтось — філософію безнадії, хтось — філософію ненависті, а хтось — філософію жертвності. Се Бінсінь протягом усього життя оспівувала любов і красу. "Для любові немає нічого неможливого" — це motto стало принципом її творчості й її щоденного існування буквально від перших кроків у літературі. А наприкінці життя вона сказала: "У вісімдесят життя тільки починається". Так могла відчувати лише людина, безкінечно закохана у цей світ, зачарована його красою. Головний урок творчості Се Бінсінь — оптимізм, це неймовірної притягальності впевненість у тому, що людина створена для щастя, яке не залежить ні від банківського рахунку, ні від посади, ні від віку. Щастя — це гармонія душі з оточуючим світом. І бути щасливим дуже просто, якщо по-справжньому любиш світ, цінуєш життя.

На тлі кривавого ХХ — го століття промінь світла її душі залишається і безцінним, і

неповторним.

III. "Сє Бінсінь, о, Сє Бінсінь, далі море, море, море..."

Сє Бінсінь, о, Сє Бінсінь,
Далі море, море, море...
Над причалом чайки тінь,
За причалом — гори, гори...

Ти дитиною навік
Цю красу заримувала.
У тумані берег зник.
Більш в Янтай ти не вертала.

Але де б ти не була,
У краях близьких й далеких,
Ця краса в тобі цвіла
І летіла, мов лелека.

І у найсолодших снах
Знову бачила ти море
І кружляла, ніби птах,
Понад світом неозорим.

Життя на березі річки напередодні свята Цинмин

Художника звали Чжан Цзедуань.
Він жив у дванадцятому сторіччі.
Як прийшла ця чудесна ідея
Створити образ столиці
Імперії Північна Сун
Міста Бяньцзин, що
Стоїть на березі чи то каналу,
Чи то ріки? Яке це має значення.
Важливе інше — мить була зупинена
Талановитим майстром назавжди.
Ось цей статечний чоловік,
Напевно вчений,
У крислатому капелюсі
І супроводі аж трьох слуг.
Ці водоноші, що наповнюють

Свої кошелі водою
Якраз навпроти аптеки.
Цей верблюжий караван,
Що якраз проходить
Крізь ворота Бяньцзина.
Ці поважні покупці
На порозі винної лавки.
Ці розкішні верби над водою,
У затишку яких
На місточку так люблять
Постоять закохані.
Цей бородатий віщун,
Що своїми байками
Розважає городян.
Ці плавучі будиночки,
Що пришвартовані
Вдовж каналу Бянь.
Цей прибережний готель
І його безтурботні постояльці.
Цей святковий базар
На мосту-веселці,
Вдовж якого походжають
Туди-сюди учасники Свята Весни.
І далі, і далі, і далі,
І ще, і ще, і ще,
Скільки сягає зір,
Скільки може вмістити серце,
Скільки здатен охопити розум —
Звичайний і прекрасний
Плин життя
Триває, триває, триває...

Думаю про роман Цао Сюеціня "сон у червоному теремі"

Ви хочете знати,
Як заварювати чай,
Як запускати змія,
Що одягати і що говорити
Під час важливих церемоній,
Як розводити квітники
І саджати дерева,

Чим годувати пташок
І чим лікувати хвороби,
Які пісні співати
І які танці танцювати
Під супровід яких інструментів,
Кому писати листи,
А кому вірші,
Як гармонізувати
Різні шовки в одязі,
Чому треба вивчать астрологію,
Скільки віршів слід знати напам'ять і чиїх,
Як робити зачіски і макіяж,
Якими ароматами користуватись
Протягом дня,
Що їсти і що пити,
А ще, у якому будинку жити,
Аби бути щасливим,
Чому треба любити мистецтва
І берегти честь змолodu,
Як виказувати повагу до старших
І як до можновладців.
Що таке весілля
І як воно відбувається,
Чим нам допомагає
Астрологія і в чому її сила,
А ще, а ще, а ще...
Жіночий роман, написаний чоловіком.
Історична енциклопедія,
Створена романтиком.
Прочитайте цю книгу
І Китай стане для вас
Не лише зрозумілішим,
А й ближчим.

Роздуми в історичному музеї Сіаня

Епоха Мін, епоха Тан і Цин епоха.
Інтриги, вбивства, повстання — мов кара Бога.
І в цій кривавій боротьбі росте держава
Й звичайні люди там і тут плекають славу
Імперії. Це селадон — о, безліч років.

Дивлюсь, дивлюсь, не надивлюсь ніяк допоки.
Ну що за форма! Простота і досконалість.
Це диво вічне й молоде не зна про старість.
Лише культура зберіга цю автентичність,
Лише вона, лише вона — Її Величність.